

„...aki győzelemre vágyik, az oktassa katonáit szorgalmasan, aki jó sikert kíván, az tudományal hadakozzék, s ne próbáljon szerencsét.”

Zrínyi Miklós: Az török áfium ellen való orvosság

Krizbai János

Fiatal tisztek zsebkönyve

DOI 10.17047/HADTUD.2016.26.3-4.148

A 2016-ban avatott honvéd tisztjelöltek a diploma mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának (NKE HHK) dékánjától átvettek egy-egy névre szóló kiadványt: a *Fiatal tisztek zsebkönyvét*. A hazai és a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően már korábban is felmerült az igény arra, hogy a pályakezdő fiatal tisztek részére valamiféle szellemi háttérrel, gyakorlati „fogódzót” biztosítsunk, amely szakmai és vezetői döntések alapján *most* ebben a formában öltött testet. A továbbiakban azzal a szándékkal mutatom be a közeljövőben elektronikusan is elérhető kiadványt, hogy jelezzem a fejlesztéssel összefüggő szándékokat és kérjem ahhoz a Hadtudomány olvasóinak segítségét is.

Gyorsan változó világunkban rendszeresen felmerül a kérdés: mit is jelent az alkalmazóképes tudás, illetve mire tegyen alkalmassá egy-egy képzettség. Egyre gyakrabban fogalmazódik meg, hogy valamely felsőoktatási intézmény akkor szolgálja leginkább az általa művelt-gondozott szakterületet, ha egyfajta szakmai látásmóddal és önálló tanulási képességgel ruházza fel kibocsátott hallgatóit.

A tisztképzésben is léteznek ilyen törekvések, amit különösen indokoltá tesz az arról folyó polémia, hogy hogyan lehet/kell értelmezni a tiszt funkcióját a modern önkéntes haderőben. A nemzetközi gyakorlatban a tiszt, altiszt szerepek még mindig eltérnek a hazai gyakorlattól. Más haderőkben sokkal nagyobb szerepe van a magasan kvalifikált altiszteknek, akik a hadseregek mindennapi életének, a kiképzésnek legfőbb irányítójává váltak. Képzésünk korszerűsítése mellett fontos kérdés tehát, hogy milyen módon segíthetünk a fiatal, pályakezdő tiszteknek a pálya elején felmerülő kihívások, gyakorlati problémák kezelésében.

A NKE HHK kutatóműhelyei által végzett felmérésen megkérdeztünk tapasztalt parancsnokokat és természetesen az érintetteket: a fiatal tiszteket. A kérdőíves, interjú lekérdezések eredményei azt mutatták, hogy a pályakezdők fegyvernemi, szakmai felkészítésüket ítélték legjobbnak, míg gyengébbnek a vezetői tudás alkalmazását és az általános tiszt léthez kapcsolódó ismereteket.

Az elemzések, képzési tapasztalataink, hagyományaink és a nemzetközi gyakorlat alapján fogalmazódott meg az igény arra, hogy a pályakezdő tisztek részére egyfajta szellemi háttérrel, gyakorlati „fogódzót” biztosítsunk. A cél az volt,

hogy – mintegy kiegészítve a fiatal tisztek elméleti ismereteit – olyan gyakorlatorientált támogatást biztosítsunk számukra, amely hatékonyabbá teszi beilleszkedésüket, megkönnyíti eligazodásukat szakmai, vezetői munkájukban, illetve személyes tisztí pályájuk tervezésében.

A műfajnak széleskörű a hazai, illetve nemzetközi hagyománya, gyakorlata, ugyanakkor nagyon eltérő a fellelhető kiadványok tartalmi szerkezete.¹ Találunk olyanokat, amelyek inkább a lelki, az etikai kérdésekre, helyezik a hangsúlyt, hősi példákkal motiválják, értékekkel támogatják olvasóját. Mások a nagyon is praktikus, szinte szabályzatismeret-szintű tudásanyagot rögzítik (ilyen a két éve megjelent rendőrtisztí kézikönyv is).

Az előbbieken túl megfontolandó volt az alaptartalom, de kiemelt szempont felgyorsult világunkban az időtállóság is. Tekintettel a változások dinamikájára, valamint a technikai, technológiai fejlődésre, a jelzett ismeretanyagot célszerű olyan e-könyv formájában (is) kidolgozni, amely akár okostelefonnal is elérhető, és lehetővé teszi, hogy a kiadó bizonyos tartalmakat linkekkel, illetve egyéb technikai frissítésekkel folyamatosan naprakészen tartson. További fontos szempont lehet az interaktivitás bizonyos dimenzióinak alkalmazása is.

Az NKE Hadtudományi Kutatóműhelye által szervezett workshopon, – amelyen a csapatok, a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnoksága, illetve a Honvédelmi Minisztérium (HM) és Honvéd Vezérkar (HVK) képviselői is részt vettek – egy olyan, gyakorlatorientált kiadvány megalkotásának szándéka fogalmazódott meg, amely az általános tisztí műveltségi ismeretek rendszerszintű keretezése mellett a pálya elején felmerülő gyakorlati kérdésekre helyezi a hangsúlyt. Végül is olyan döntés született, hogy első lépcsőben az érintettek és a szakemberek alkossanak meg – egyelőre egyszerűsített tartalommal – egy olyan nyomtatott kiadványt, amelyet az egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara állít össze, a bedolgozásokat pedig a készítő szervek szakmai vezetése, illetve egyes területek szakértői tartalom szempontjából ellenőrzik.

Természetesen továbbra sem tekinthetők lezártak az arra irányuló kérdések, hogy a jövőben folyamatosan bővülő, gazdagodó kiadvány milyen ismeretköröket célozzon meg, mit adjon még, mit támogasson. Nevezetesen azok a dilemmák, hogy a közölni szándékolt ismeretanyag főként:

- a közvetlen napi szakmai, vezetői tevékenységekkel;
- az általános katonai szakmai műveltséggel (ti. biztonságpolitika, hadtörténelem, hadászat, szervezés stb.);
- a tisztí, értelmiség kvalitásokkal;

1 A 20. században számos, hasonló jellegű kiadvány jelent meg. Így például:
 – Oszlányi Kornél – Szécsi Imre: *Katonai zsebkönyv* (kalauz a hadak útján alcímmel). 1927.
 – *Katonai zsebnaptár és zseblexikon* az 1938. évre. XIX. évfolyam. Budapest, 1938.
 – *Tisztek kézikönyve*. 1968 [Dr. Móricz Lajos – Dr. Kovács József szerk.].
 – Dr. Tarján Imre: *Pályakezdő fiatal tisztek*. 1978.
 – Dr. Bona Gábor – Borsos József: *A tiszt (szolgálat és hivatás)* 1998.
 – *Pályakezdő rendőrök kézikönyve* 2013 [Horváth József szerk.].
 – *Army Officer's Guide*: 52.st. [Edition by Robert J. Dalessandro] 2006 (USA) (e-könyv).
 – *A Junior officer's guide* (British Army) 2006.

- a hazafisággal, a hivatás-etikai kérdésekkel;
  - a vezetéssel, a motivációval, a kommunikációval
- összefüggő ismeretek bővítésére irányuljon.

Jelentkeznek természetesen szakmai-technikai kérdések is. Így például az, hogy hogyan kapcsolódjanak (kapcsolódhatnak) mindehhez a katonai, szótárak, szószerkezetek, rövidítések; a folyamatosan aktualizált jogszabályok, szabályzások (például egy öltözködési utasítás is, vagy hivatalos ügyirat-szerkesztési, levelezési formák). Továbbá, hogy hogyan lehet a kiadvány révén a legcélszerűbben elérhetővé tenni a későbbiekben megjelenő mértékadó tudományos, szakmai kiadványokat.